

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТИПОЛОГІЇ ТА СПЕЦИФІКИ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ

В статті розглянуто та узагальнено існуючі підходи до визначення поняття «туристичні ресурси», проаналізовано концептуальні засади їх типології. Розвинуто теоретичні положення класифікації даних ресурсів, як основної складової туристичної інфраструктури

Ключові слова: туристичний бізнес, ресурсний потенціал, туристичні об'єкти, типологія ресурсів, економічний потенціал.

Постановка проблеми. Туристична діяльність, як головна форма рекреації, належить до видів суспільної практики з яскраво вираженою ресурсною орієнтацією. Морські узбережжя із комфортними погодно-кліматичними умовами, гірські та приозерні ландшафти, мінеральні та термальні води, лікувальні грязі, пам'ятки історії та культури стали тим підґрунтям, на якому здавна базується активний відпочинок людини і сформувалася потужна галузь нематеріального виробництва – індустрія туризму.

Розбудова сучасної туристичної індустрії в Україні вимагає наукового підходу до розв'язання проблем туризму і в тому числі до виявлення та ефективного використання туристично-екскурсійних ресурсів. Україна володіє значним ресурсним потенціалом туризму, раціональне використання якого може забезпечити не тільки повне задоволення пізнавально-оздоровчо-спортивних потреб вітчизняних та іноземних туристів, а й принести значну економічну вигоду державі. Тому сьогодні все частіше актуалізується проблема дослідження туристичних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми вивчення туристичних ресурсів присвячені праці багатьох вчених економістів, маркетологів, географів. В Україні детальна поелементна структура туристичних ресурсів достатньо добре розроблена у географічній літературі, наприклад, праці М. А. Ананьева, О. О. Бейдика, О. О. Любіцевої, Н.С. Фальковича, І.Т. Твердохлебова та багатьох інших. Аналізу та характеристиці туристичних ресурсів світу, країн, України та її окремих регіонів присвячені праці М.П. Мальської, В.І. Стафійчука, О.Ю. Малиновської, В.Ф. Сірик, М.П. Крачила, Н.В.Фоменко, Н. О. Кравченко, В. І. Новикової, І. М. Філоненко. Оцінку рекреаційно-туристичного потенціалу України досліджують З.В. Герасимчук, Л.М. Черчик, Н.В. Коленда, М.В. Глядіна, В.І. Павлов, І.В. Смаль, В.П. Руденко, І.О. Горленко, С.А.Лісовський, Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко Г.Ш. Уварова, О.М. Холявська. Туристичний потенціал окремих регіонів України охарактеризовано у працях Л. В. Брічка, Н.С. Нефедова, В.В. Яворської та багатьох вчених.

Серед зарубіжних туризмознавців ресурсно-туристичною тематикою займалися і продовжують займатися Д. Надсон, К. Холл, Л. Мітчел (США), В.О. Квартальнов, В.Ю. Воскресенський, П.Г. Царфіс, Д.В. Ніколаєнко (Росія), А. Ковальчик, М. Козак, М. Труасі (Польща), П. Дефер (Франція), Й. Петер (Австрія) та велика кількість представників наукових шкіл із різних країн світу.

Формулювання цілей статті. Основною метою нашого дослідження є виявлення концептуальних засад та узагальнення існуючих підходів до трактування поняття «туристичні ресурси», їх типологія. Відповідно до мети обрані цілі:

- дослідити та узагальнити визначальні характеристики поняття «туристичні ресурси»;

- виявити концептуальні засади типології туристичних ресурсів;
- розробити класифікаційні та понятійні основи типології туристичних ресурсів, що дозволить виявляти основні економічні, екологічні та соціальні проблеми їх використання на кожному етапі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Поняття «туристичні ресурси» і «рекреаційні ресурси» використовуються як синоніми, оскільки туризм є формою рекреаційної діяльності. Саме наявність та територіальна локалізація рекреаційних ресурсів, перш за все природних та культурно-історичних, дозволили охарактеризувати їх як реалізуючі локалізуючі чинники, територіальна диференціація яких визначає спеціалізацію рекреаційної діяльності і туризму. Тобто, природні властивості певної території, які визначаються її географічним положенням та фізико-географічними характеристиками і є, за сутністю, природними благами (кліматичні, ландшафтні та бальнеологічні), що, як об'єктивні чинники мотиваційної привабливості, створюють передумови розвитку туристичної діяльності; культурне надбання – об'єкти матеріальної і духовної культури, що історично зафіксовані на даній території; традиційна культура та сучасні етнорелігійні особливості, характер господарювання та інші прояви життєдіяльності населення, що також можуть мати мотиваційний сенс – становлять основу формування територіально-рекреаційної системи, їх поєднання відтворює її неповторність і визначає спеціалізацію [3].

На сьогоднішній день, в дослідженнях туристичних ресурсів, прослідковується тенденція до виділення цілого ряду факторів, що впливають на їх стан та розвиток. Туризм є ресурсно-орієнтованою суспільно-господарською системою, тому визначення поняття "туристичні ресурси" та їх місця у туристичній діяльності належать до важливих завдань дослідження. "Туристичні ресурси, – зазначено у Законі України "Про туризм", – сукупність природно-кліматичних, оздоровчих, історико-культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів відповідної території, які задовольняють різноманітні потреби туриста".

У наукових працях автори детально характеризують зміст поняття «туристичні ресурси» за ознаками споживчої вартості, взаємодії, туристичного продукту, туристичного потенціалу, комплексності, рекреаційності, людського втручання. Узагальнюючи існуючі тлумачення змісту поняття «туристичні ресурси», які досліджувались різними вченими щодо різних ознак, зважаючи на відсутність єдиної позиції щодо його розуміння, проаналізуємо існуючі трактування даного поняття. Їх характеристика зведена у таблиці 1.

Багатогранність поняття «туристичні ресурси» визначається підходами з яких його можна розглядати, а саме: еколого-економічного, функціонального та територіального. Зокрема, еколого-економічний підхід лежить в основі праць Квартальова В.А., Мироненко М.С., Твердохлебова І.Т., Олійника Я.Б., Кузика С., Школи І. М., О.О. Любіцевої та інших. Так, еколого-економічний підхід ґрунтується на оцінці споживчої вартості туристичних благ і ресурсів.

Наявність туристичних ресурсів розглядається багатьма авторами (наприклад, В.А. Квартальов, М.С. Мироненко, І. Т. Твердохлебов) як чинник виробництва турпродукту яка, залежно від характеру ресурсу, має певну споживчу вартість. Під туристичними ресурсами Я.Б. Олійник та А.В. Степаненко розуміють сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, що мають комфортні властивості.

Таблиця 1

Характеристика підходів до визначення поняття “туристичні ресурси”

	Автор	Визначення змісту	Визначальні характеристики
1	2	3	4

Еколого-економічний підхід	В.А. Квартальов, М.С. Мироненко, І.Т. Твердохлебов	Наявність благ, як чинника виробництва турпродукту, що є неодмінною їх складовою, яка, залежно від характеру ресурсу, має певну споживчу вартість	Наявність благ, як чинника виробництва турпродукту
	Я.Б. Олійник та А.В. Степаненко	Сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, що мають комфортні властивості та придатні для створення туристичного продукту	Сукупність об'єктів, що придатні для створення турпродукту
	С. Кузик	Об'єкти та явища природного й антропогенного походження, які використовують або можуть бути використані для туристичної діяльності	Об'єкти та явища, які використовують для туристичної діяльності
	І.М. Школа	Сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, придатних для виробництва туристичного продукту	Об'єкти, придатних для виробництва турпродукту
	О.О.Любіцева	Об'єкти природи, історії, культури, поточні події, явища, які можуть бути використані у процесі створення та реалізації туристичного продукту, будучи мотиваційною підставою для його вибору, наприклад за видом, сезоном тощо	Об'єкти та явища, які є мотиваційною підставою для створення туристичного продукту
	1	2	3
Функціональний підхід	І.В. Смаль	Сукупність природних і соціально-культурних комплексів та їх елементів, що сприяють задоволенню фізіологічних та соціальних потреб людини, відновленню її працездатності і які при сучасній та перспективній структурі рекреаційних потреб і техніко-економічних можливостях, використовуються для прямого й опосередкованого споживання та виробництва туристичного продукту	Сукупність комплексів та їх елементів, що сприяють задоволенню фізіологічних та соціальних потреб людини
	М. Мальська, Н. Антонюк, Н. Ганич	Специфічні властивості природного середовища, а також їх поєднання, прояви людської діяльності, природні, історичні, соціально-культурні об'єкти, які є предметами зацікавлення туристів, стимулюють їх до подорожі, здатні задовольнити їхні потреби у відновленні та розвитку фізичних, емоційних та інтелектуальних сил	Властивості природного середовища, прояви людської діяльності, тощо які є предметами зацікавлення туристів
	П. Дефер	Сукупність природних, створених людиною ресурсів та всі види людської діяльності, які викликають інтерес туристів незалежно від навколишньої ситуації	Сукупність ресурсів та всі види людської діяльності, які викликають інтерес туристів

	I. Зорін В. Квартальнов	Природні, історичні, соціально-культурні об'єкти, з об'єктами туристичного показу включно, а також інші об'єкти, здатні задовольняти духовні потреби туристів, сприяти відновленню та розвитку їх фізичних сил	Сукупність об'єктів здатних задовольняти духовні та фізичні потреби туристів
	В.І. Криворучко Л.В. Криворучко А.В. Островерхов, І.П. Лебедева	Природні, історичні, соціально-культурні й інші об'єкти, що стимулюють туристів до подорожі, здатні задовольняти потреби у відновленні та розвитку фізичних, емоційних та інтелектуальних сил людини	Сукупність об'єктів, що стимулюють туристів до подорожі
Територіальний підхід	М. Труасі	Сукупність природних, створених працею людини та "додаткових" ресурсів для послуг, які охоплюють інфраструктуру району і всі підприємства з прийому та обслуговування туристів	Сукупність ресурсів, які охоплюють інфраструктуру району
	М. Чабб та Х.Р. Чабб	Сукупність туристичних потреб, які змінені людиною, відносно навколишнього середовища, в результаті розвитку ділянки	Сукупність туристичних потреб, які змінені людиною, в результаті розвитку ділянки
1	2	3	4
	Н.В.Фоменко	Сукупність унікальних явищ природи та історико-культурних і сучасних об'єктів	Просторова сукупність об'єктів та явищ
	М. Борушак	Території і акваторії, маршрути і парки, ландшафти і природно-кліматичні зони	Поєднання територіальних компонентів туризму
Комплексний підхід	Авторський підхід	Реальні або віртуальні об'єкти, явища, події природного та антропогенного походження або їх поєднання, а також допоміжні та додаткові ресурси (на даній фазі розвитку суспільства), які використовуються або можуть бути використані для туристичної діяльності з врахуванням специфіки регіону	Комплексне поєднання різних типів ресурсів

Поняття «туристичні ресурси», С. Кузик трактує як об'єкти та явища природного й антропогенного походження, які використовують або можуть бути використані для туристичної діяльності. Автор вважає, що особливість туристичних ресурсів полягає в тому, що вони мають властивість відновлювати фізичні і духовні сили людини, розвивати їх, вони також придатні для надання найрізноманітніших послуг, потреби в яких виникають під час мандрівки туристів [5].

У своїй монографії І.М. Школа трактує поняття «туристичні ресурси» як сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, придатних для виробництва туристичного продукту [6]. О.О. Любіцева зауважує, що деякі визначення поняття «туристичні ресурси» достатньо широкі, а номенклатура туристичних ресурсів практично

безмежна. Науковець зазначає, що туристичні ресурси (франц. resource – допоміжні засоби) – це об'єкти природи, історії, культури, поточні події, явища, які можуть бути використані у процесі створення та реалізації туристичного продукту, будучи мотиваційною підставою для його вибору, наприклад за видом, сезоном та іншими ознаками.

З позицій функціонального підходу сутність поняття «туристичні ресурси» розглянуто у працях Смаля І.В.; Дефера П.; М. Мальської, Н. Антонюк, Н. Ганич; І. Зоріна, В. Квартальнова. Так, І.В. Сміль розглядає туристичні ресурси як сукупність природних і соціально-культурних комплексів та їх елементів, що сприяють задоволенню фізіологічних та соціальних потреб людини, відновленню її працездатності і які при сучасній та перспективній структурі рекреаційних потреб і техніко-економічних можливостях, використовуються для прямого й опосередкованого споживання та виробництва туристичного продукту. Вчений вважає, що функціонування індустрії туризму можливе лише у взаємодії з усіма функціонально-компонентними та функціонально-територіальними елементами економіко-географічного комплексу, структурною одиницею якого вона є [7].

Французький економіст П. Дефер розглядає туристичні ресурси як сукупність природних і створених людиною ресурсів та всі види людської діяльності, які викликають інтерес туристів незалежно від навколишньої ситуації.

Інша група українських авторів – М. Мальська, Н. Антонюк і Н. Ганич пропонують таке визначення: "Туристичні ресурси – специфічні властивості природного середовища, а також їх поєднання, прояви людської діяльності, природні, історичні, соціально-культурні об'єкти, які є предметами зацікавлення туристів, стимулюють їх до подорожі, здатні задовольнити їхні потреби у відновленні та розвитку фізичних, емоційних та інтелектуальних сил. Ресурсом є не лише пейзаж чи історична пам'ятка, а й тиша, чисте повітря, гостинність жителів, доступність розваг тощо". Автори вважають, що основою використання туристичних ресурсів і туристичних об'єктів для цілей туризму є туристський інтерес і враження [5].

У «Туристичному термінологічному словнику» І. Зоріна і В. Квартальнова наведене таке трактування туристичних ресурсів: «Ресурси туристичні – природні, історичні, соціально-культурні об'єкти, з об'єктами туристичного показу включно, а також інші об'єкти, здатні задовольняти духовні потреби туристів, сприяти відновленню та розвитку їх фізичних сил».

Дещо по-іншому запропонували визначення терміна група російських авторів В. І. Криворучко, Л. В. Криворучко, А. В. Островерхов, І. П. Лебедева: "Туристичні ресурси – це природні, історичні, соціально-культурні й інші об'єкти, що стимулюють туристів до подорожі, здатні задовольняти потреби у відновленні та розвитку фізичних, емоційних та інтелектуальних сил людини".

Територіальний підхід полягає у визначенні й територіальній локалізації туристичних ресурсів та умов. Даний підхід прослідковуємо у працях Труасі М.; Чабба М. та Чабба Х. Н.В. Фоменко; М. Борушак. Так, польський економіст М. Труасі розглядає туристичні ресурси як сукупність природних, створених працею людини та "додаткових" ресурсів для послуг, які охоплюють інфраструктуру району і всі підприємства з прийому та обслуговування туристів.

М. Чабб і Х.Р. Чабб виділяють розвинені і неопрацьовані ресурси туристичних потреб. Розвинені ресурси включають шосе, засоби обслуговування, каналізацію, будинки, і так далі, які полегшують використання даної області. І навпаки, неопрацьовані ресурси можуть бути знайдені, і в міському й глухому навколишньому середовищі, але ступінь, до якого вони визнані, також – індивідуальний і часто залежить від ситуації.

Н. В. Фоменко вважає, що туристичні ресурси – це сукупність унікальних явищ природи та історико-культурних і сучасних об'єктів. Автор трактує наступне «Привабливі ландшафти, чисте повітря, незабруднена вода у водоймах, просторі пляжі, різноманіття

лісових насаджень – все це належить до туристичних ресурсів, які роблять даний район привабливим для туристів...». М. Борушак при дослідженні організації розвитку туризму в регіоні, до туристичних ресурсів відносить території і акваторії, маршрути і парки, ландшафти і природно-кліматичні зони.

Запропоновані поняття переважно близькі за формою і змістом. Однак такі трактування поняття "туристичні ресурси", достатньо широкі, а номенклатура туристичних ресурсів практично безмежна.

Розглянувши три основних підходи до тлумачення змісту даного поняття, враховуючи специфіку туристичної сфери, приходимо до висновків, які дозволять нам, виділивши визначальні характеристики, запропонувати власне визначення поняття «туристичні ресурси».

По-перше, як правило, туристичні ресурси визначають формування туристичної діяльності в регіоні. Динамічний розвиток туризму потребує як природних та антропогенних, так і інфраструктурних ресурсів, тобто навіть за доволі привабливих властивостей суто туристичних ресурсів (унікальних природних чи історико-культурних об'єктів), без наявності комунікацій, засобів зв'язку, транспортної доступності тощо туристична діяльність для широкого кола споживачів турпродукту неможлива.

По-друге, для визначення поняття «туристичні ресурси» необхідним є наукове обґрунтування саме просторового поєднання як власне туристичних так і допоміжних та додаткових ресурсів, оскільки особливістю туризму є те, що дана сфера пов'язана не стільки з виробництвом продукції, скільки з переміщенням людей (для задоволення духовних потреб туристів, сприяння відновленню та розвитку їх фізичних сил).

По-третє саме наявність та територіальна локалізація суто туристичних ресурсів, перш за все природних та культурно-історичних, дозволяють охарактеризувати їх як реалізуючи, локалізуючі чинники, територіальна диференціація яких визначає спеціалізацію діяльності і туризму. Тобто, природні властивості певної території, які визначаються її географічним положенням і фізико-географічними характеристиками і є, за сутністю, природними благами (кліматичні, ландшафтні тощо), що як об'єктивні чинники мотиваційної привабливості, створюють передумови розвитку туристичної діяльності; культурне надбання – об'єкти матеріальної і духовної культури, що історично зафіксовані на даній території.

Враховуючи комплексне поєднання підходів (еколого-економічного, функціонального, територіального) та визначальних характеристик туристичних ресурсів, наводимо власне визначення поняття «туристичні ресурси», як реальні або віртуальні об'єкти, явища, події природного чи антропогенного походження або їх поєднання, а також допоміжні та додаткові ресурси, які використовуються або можуть бути використані для туристичної діяльності з врахуванням специфіки регіону.

Важливим етапом дослідження є розгляд підходів до типології туристичних ресурсів, що дозволить виявити основні визначальні характеристики. У науковій літературі пропонується декілька підходів до класифікації туристичних ресурсів.

Н. В. Фоменко поділяє туристичні ресурси на три групи:

- рекреаційні (природні) ресурси – унікальні явища природи, печери, водоспади, скелі, заповідники, гори, ріки, моря, лікувальні води, кліматичні та бальнеологічні можливості;
- об'єкти, які представляють історичне та культурне минуле країни, – музеї, пам'ятники і пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями, життям і діяльністю видатних представників науки, техніки, культури, а також унікальні архітектурні та етнографічні об'єкти;
- об'єкти, які демонструють сучасні здобутки країни в промисловості, будівництві, сільському господарстві, науці і культурі, медицині та спорті.

І. М. Школа поділяє туристичні ресурси на: економічні, природні, кліматичні, культурно-історичні, трудові, фінансові, соціальні, виробничі. Автор стверджує, що

значний вплив на формування туристичного ринку регіону справляють базові складові туристичного продукту: капітал, технології, кадри та туристичні ресурси [6].

О. Бейдик у статті "Ресурси світового туризму: поняття, класифікація, картографування" передбачає спрощений розподіл ресурсів на дві групи – природні й культурно-історичні, а в монографії "Рекреаційно-туристичні ресурси України" (2001 р.) деталізує структуру рекреаційно-туристичних ресурсів, зазначаючи: "антропогенних, суспільно-історичних...". У свою чергу природні ресурси вчений розподіляє на природно-географічні й природно гіперблок рекреаційно-туристичних ресурсів складається з природних, природно-антропогенних [5]. Як бачимо, основним критерієм віднесення ресурсів до того чи іншого типу визначено природні та антропогенні показники, а показники допоміжних ресурсів (комунікаційних, трудових тощо) лишаються поза увагою.

В. А. Квартальов, М. С. Мироненко, І. Т. Твердохлебов розрізняють туристичні блага, споживання яких не залежить від людської діяльності на певній території (наприклад, клімат чи наявність морських акваторій); туристичні блага, споживання яких залежить від екологічного стану території і природоохоронної діяльності (стан води, повітря, ґрунтів, рослинного покриву тощо); туристичні ресурси постійного моніторингу і відповідного вкладання капіталу і праці на відновлення ресурсів, їх атрактивних властивостей (наприклад, шляхом реставрації, реконструкції, розвитку відповідної інфраструктури); туристичні ресурси цільового призначення, створені за для поживлення туристичної діяльності на даній території.

С. Кузик найраціональніший поділ туристичних ресурсів вбачає у природних, історико-культурних та соціально-економічних передумов, що доповнюють туристичні ресурси інфраструктурними компонентами. Автор вважає, що в умовах глобалізації здійснюється цілеспрямована діяльність з розширення ресурсної бази туризму за рахунок штучно створених об'єктів, наприклад, аквапарків, розважальних центрів, де природні складові вдосконалюються штучно-сформованими елементами. Окрім цього, до соціально-економічних передумов варто віднести матеріально-технічну базу самого туризму, трудові ресурси, які забезпечують функціонування галузі будівництва, транспорт, сферу послуг (торгівлю, громадське харчування тощо) [5].

Таким чином, зважаючи на вищезазначені типології, можна виділити наступні основні ознаки за якими автори відносять туристичні ресурси до тої чи іншої категорії:

1. Сукупність рекреаційних та антропогенних ресурсів (за Н. В. Фоменко);
2. Комплекс чинників розвитку туристичного регіону (за І. М. Школа);
3. Поєднання природних, антропогенних та суспільно-історичних показників (за О. Бейдиком);
4. Ознака втручання людської діяльності на туристичні ресурси (за В.А. Квартальовим, М.С. Мироненко, І.Т. Твердохлебовим);
5. Поєднання природних, антропогенних та соціально-економічних передумов з інфраструктурними компонентами (за С. Кузиком).

На наш погляд, класифікаційною ознакою, згідно з якою доцільно було б вести дослідження, є диференціація їх відповідно до характеру впровадження у туристичний процес. Визначальними будуть ті ресурси, які є мотивом для здійснення подорожі (наприклад, Києво-Печерська лавра при релігійному туризмі, замки України при фестивальному туризмі), а другорядними – допоміжні та додаткові туристичні ресурси.

Отже, згідно з даною ознакою умовно одержуємо наступну типологію туристичних ресурсів:

1. власне, туристичні ресурси, які в свою чергу за ознакою наявності поділяються на реальні, втрачені та прогнозовані, а за походженням на естетичні, природні та антропогенні об'єкти, явища, умови і чинники;
2. допоміжні туристичні ресурси до яких належать економічні, трудові, інформаційні, інфраструктурні, комунально-побутові та ін.;

3. додаткові туристичні ресурси, такі як, наприклад екологічні, коопераційні та ін.

Власне, туристичні ресурси складаються з різних естетичних, природних та антропогенних об'єктів, явищ, умов та чинників (на даній фазі розвитку суспільства), які придатні як основа для надання туристичних послуг. Дані компоненти можуть бути реальні або наявні, тобто ті, які вже використовуються або плануються використовуватись; втрачені, тобто, про які у процесі подорожі розповідає гід малюючи їх в уяві туристів або демонструє за допомогою допоміжних технологій (презентацій, фотокарток, схем тощо) та прогнозовані, тобто ті, які знаходяться в стані розробки.

На нашу думку, реальні туристичні ресурси за змістом доцільно поділити на оглядові та тематичні. Оглядові туристичні ресурси пропонуються для загального ознайомлення з місцевістю, туристичним центром і т. п. Тематичні – застосовуються при турах, що присвячуються конкретним темам. Естетичні ресурси виступають у вигляді сприятливого поєднання природних чинників, що позитивно впливають на людину через органи чуття (туристи полюбляють милуватися веселками, які особливо часто з'являються поряд з водоспадами, деякі туристи здійснюють подорожі, щоб почути музичні твори у виконанні улюблених артистів).

Природні туристичні ресурси – це об'єкти, явища, умови і чинники компонентів біосфери або їх сукупність, які володіють комфортними умовами і можуть бути використані для туристичної діяльності. На нашу думку, найраціональніше поділити їх в залежності від компонентів біосфери, на атмосферні (кліматичні), гідросферні (водні), літосферні (геологічні, ґрунтові) і, власне, біосферні туристичні ресурси (фітолікувальні та ландшафтні). Антропогенні туристичні ресурси включають історичні, архітектурні, мистецтвознавчі, виробничі.

Важливу нішу у туристичній діяльності займають допоміжні та додаткові туристичні ресурси. В нашому розумінні, допоміжні туристичні ресурси – це матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні, економічні ресурси, які залучаються для освоєння і використання безпосередніх туристичних ресурсів.

Наявність додаткових туристичних ресурсів, на нашу думку, є не обов'язковою. Так наприклад, розвинена мережа коопераційних закладів торгівлі на туристичній території України не наносить особливого впливу на розвиток туристичної галузі, але разом з тим слугує ресурсною базою у задоволенні деяких потреб туристів.

Висновок. З цього дослідження і перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. Таким чином, використання цієї типології дасть змогу оцінити рівень розвитку туристичних ресурсів в регіонах і здійснити територіальну організацію їх використання згідно з обраним пріоритетом, з'ясувати проблеми на кожному етапі їх використання, вивчення особливостей типізації туристичних ресурсів дасть змогу зрозуміти специфіку природокористування в галузі туризму.

Список використаної літератури:

1. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів. Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2006. – 288 с.
2. Веклич О.О. Економічний механізм природокористування: аналіз дієвості // Вісник НАН України. – 2001. – №8. – С. 35-41.
3. Герасимчук З.В., Глядіна М.В. Регіональна політика розвитку рекреаційної сфери: механізми формування та реалізації. Монографія. Луцьк: Надстир'я, 2006. – 161с.
4. Данилишин Б.М., Хвесик М.А., Голян В.А. Економіка природокористування: Підручник. – К.: Кондор, 2009. – 465 с.
5. Кузик С. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід. Монографія. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 254 с.

6. Розвиток туристичного бізнесу регіону. Монографія / За ред. доктора економічних наук, професора Школи І.М. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 292 с.
7. Смаль І.В. Глобальний і регіональний вектори розвитку туризму // Географія в інформаційному суспільстві. Збірник наукових праць. 2008. – Т. IV. С.139-141.

МАТВЕЙЧУК Л.Ю. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ТИПОЛОГИИ И СПЕЦИФИКИ ТУРИСТИЧЕСКИХ РЕСУРСОВ

В статье рассмотрено и обобщено существующие подходы к определению понятия «туристические ресурсы», проанализированы концептуальные принципы их типологии. Развита теоретическая постановка классификации данных ресурсов, как основной составляющей туристической инфраструктуры.

Ключевые слова: туристический бизнес, ресурсный потенциал, туристические объекты, типология ресурсов, экономический потенциал.

MATVIJCHUK L.J. THE THEORETICAL BASES OF TYPOLOGY AND PECULIARITIES OF THE TOURIST RESOURCES

There was an observation of the existing approaches for definition of the meaning “the tourist resources” in the article. There was an analysis of the conceptual principles of their typology. The theoretical theses of classification of the given resources as the main part of the tourist infrastructure were developed.

Keywords: the tourist business, the reserve potential, the tourist objects, typology of the resources, the economic potential.